

Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning (SoRAD)

Stockholms Universitet
Sveaplan, 106 91 Stockholm
<http://www.sorad.su.se>

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2008

Maj 2009

Förord

Denna verksamhetsberättelse för SoRAD har utarbetats av föreståndaren i samråd med biträdande föreståndaren. En preliminär version diskuterades på styrelsemötet den 18 maj 2008. Styrelsen lämnade synpunkter på denna version, och gav föreståndaren i uppdrag att revidera berättelsen utifrån dessa synpunkter. Styrelsens överlät till ordföranden Anders Bergmark att godkänna den slutliga versionen, vilket också skedde.

Stockholm den 30 maj 2008
Börje Olsson
Professor, föreståndare

Innehåll

1. Bakgrund	3
2. Det gångna verksamhetsåret	3
3. Organisation och personal	4
4. Verksamhet	4
a) Tema 1	4
b) Tema 2	5
c) Tema 3	6

Bilagor:

1 Budget	8
2 Styrelse	10
3 Publikationer	11

1. Bakgrund

Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning (SoRAD) är ett tvärvetenskapligt forskningscentrum med uppgift att initiera, bedriva samt informera om socialvetenskaplig forskning om alkohol och droger. Enligt sitt uppdrag skall SoRAD även utgöra ett nationellt kunskapscentrum för alkohol- och drogforskning. Verksamheten startade 1999 och är förlagd till den samhällsvetenskapliga fakulteten vid Stockholms universitet.

SoRADs basverksamhet har sedan starten finansierats av Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap (FAS) och Stockholms universitet. Statens institutionsstyrelse (SiS) har till och med 2005 delfinansierat en professur vid centret. Den huvudsakliga finansieringen av SoRADs forskning kommer dock från externt sökta och erhållna medel från forskningsråd och vissa myndigheter. FAS' stöd till basverksamheten upphörde under 2007 i och med att FAS beslöt bevilja SoRAD ett s.k. Centre of Excellence anslag (*"Inclusion and Exclusion in the Late Welfare State: the Case of Alcohol and Drugs"* - ExIn).

2. Det gångna verksamhetsåret

2008 blev på många sätt ett positivt år för SoRAD. Den ekonomiska osäkerhet som präglade de föregående två åren fick en lösning genom att den samhällsvetenskapliga fakulteten beslöt tilldela SoRAD ett årligt anslag på 5,7 miljoner kronor, genom att det stora Centre of Excellence-anslaget om 5 miljoner per år under tio år kunde börja utnyttjas i början av året, genom ett 4-årigt programstöd på 2 miljoner per år samt genom ytterligare några "vanliga" projektstöd.

Med den långsiktiga finansieringen säkrad kunde arbetet påbörjas med att planera och organisera forskningen utifrån de krav och möjligheter som följde med de nya förutsättningarna. Forskningen på SoRAD har nu indelats i tre samverkande teman. Det första temat syftar till att generera kunskap om bruk och missbruk av alkohol och droger i samhället. Inom tema nummer två studeras och analyseras alkohol- och narkotikapolitikens grunder, dess konkreta utformning och genomförande samt vilka effekter och konsekvenser som kan kopplas till den. Det tredje och sista temat analyserar samhällsliga definitioner av och reaktioner på olika slag av missbruk och beroende och hur dessa förändrats över tid. Inom temat bedrivs även socialekologiska studier av hjälpsystemet och dess olika delar samt studier av återhämtningsprocesser från missbruk och beroende och av individuella och kontextuella förutsättningar för dessa. Varje tema leds av två disputerade forskare. Temaledarna har ett särskilt ansvar för den vetenskapliga ledningen av det egna temat men utgör tillsammans den samordningsgrupp som ansvarar för samordningen mellan temana.

Den nya ekonomiska situationen ledde också till att ett antal nyanställningar gjordes under året. Inom ramen för Centre of Excellence anslaget har två s.k. "post doc" tjänster tillsatts (2+2 år) samt två doktorandtjänster. Dessutom tillsattes ytterligare en "post doc" tjänst samt två doktorander finansierade med medel från andra externa program och projekt. Genom ett samarbete med Beroendecentrum vid Stockholms läns landsting har docent Peter Wennberg adjungerats som lektor på halvtid.

3. Organisation och personal

SoRAD leds av en föreståndare med operativt ansvar (under 2008 professor Börje Olsson med professor Jan Blomqvist som ställföreträdare föreståndare) samt en extern styrelse. Fem ledamöter representerar Stockholms universitet medan övriga utsetts efter förslag från Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap (FAS) för att representera allmänintresset och andra universitet (bilaga 2). Under året har den nya interna ledningsfunktionerna konsoliderats. Föreståndaren har numer till sitt förfogande en ledningsgrupp, bestående, utöver honom själv, av stf. föreståndare, administrativ chef samt en representant vardera för den disputerade respektive icke disputerade personalen. Ledningsgruppens möten, dit all personal kan anmäla ärenden, protokollförs och protokollen tillhandahålls för personalen på den interna hemsidan. Ledningsgruppens diskussioner redovisas också vid de månatliga personalmötena. Särskilda ansvariga bland personalen har utsetts för att bevaka jämställdhetsfrågor samt frågor rörande den psykosociala och fysiska arbetsmiljön. En särskild grupp har också utsetts för att omarbota SoRADs hemsida. En särskild samordningsgrupp bestående av de sex temaledarna har ett särskilt ansvar för den vetenskapliga ledningen och ansvarar för samordningen mellan temana.

Under året har sammanlagt 26 personer arbetat på SoRAD, tre professorer på heltid, två på deltid (75 % respektive 5 %), en gästprofessor på 25 %, en emeritus, fyra docenter, fyra disputerade forskare, sex doktorander, fyra forskningsassistenter och en administratör (se personalförteckningen på hemsidan www.sorad.su.se).

4. Verksamhet

I det följande görs en relativt kort beskrivning av årets verksamhet inom respektive forskningstema. Detaljerad information om samtliga pågående projekt på SoRAD samt övrig verksamhet på centret finns på hemsidan (www.sorad.su.se).

Tema 1: Konsumtionsvanor, problem och normer

Inom tema 1 studeras alkohol- och drogvanor i den svenska befolkningen med fokus på förändringar över tid och olika former av negativa konsekvenser. Forskningen berör exempelvis sambandet mellan alkoholkonsumtion och problem, totalkonsumtionsmodellens giltighet samt metodologiska studier av hur man kan mäta konsumtion och skador. Analyser av det svenska samhället står i fokus, men jämförande analyser som inkluderar andra länder och dryckeskulturer ett utmärkande inslag i tema 1. Ansvariga för temat är docenterna Mats Ramstedt och Peter Wennberg.

Under 2008 har fem forskare vid SoRAD arbetat inom tema 1 utöver de två temaansvariga och professor Anders Romelsjö. Samtliga fem är doktorander varav två, Barbro Engdahl och Tove Axelsson Sohlberg, har antagits till sina doktorandtjänster under 2008 inom ramen för programmet "*Kvinnor, hälsa och rusmedelsbruk*". En av dessa tjänster har inrättats tillsammans med tema 3. Totalt har fyra vetenskapliga artiklar av forskare inom tema 1 publicerats under året och därtill fem kapitel i böcker samt en forskningsrapport.

Tema 1:s forskare har också bidragit till det som kallas universitetets "tredje uppgift" nämligen att informera om sin forskning till det omgivande samhället. Mats Ramstedt har

under året deltagit som föreläsare vid olika konferenser och temadagar om utvecklingen av alkoholkonsumtion och skador bl. a. vid det alkoholpolitiska toppmötet i Helsingborg samt vid konferenser arrangerade av Nordisk nämnden för alkohol- och drogforskning (NAD, numera NVC) och IOGT-NTO. I stort sett samtliga forskare inom tema 1 presenterade ett "paper" vid den internationella konferensen för socialvetenskaplig och epidemiologisk alkoholforskning, KBS (Ketil Bruun Society) som i år hölls i Victoria, Kanada. Forskning inom tema 1 har även rönt betydande uppmärksamhet i media under året och Mats Ramstedt har ett flertal gånger intervjuats om resultat från företrädesvis Monitorprojektet som kontinuerligt studerar utvecklingen av den svenska alkoholkonsumtionen.

Flera av tema 1:s forskare har även varit engagerade i olika internationella forskningsprojekt. Nina-Katri Gustafsson och Mats Ramstedt var verksamma inom det nordiska projektet "*Whose drinking changes how much when liquor taxes fall? Effects of tax cuts*", som leds av professor Robin Room och där flera andra nordiska forskare och internationella experter ingår. Mats Ramstedt och Jonas Landberg medverkade i ett samarbetsprojekt med Alcohol Research Group (ARG) i Berkeley, USA, om alkohol och dödlighet samt i ett liknande nystartat Australiensiskt forskningsprojekt under ledning av Robin Room i Melbourne. Tema 1:s forskare har också samarbetat med nordiska kolleger i projekt organiserade av NAD: Mats Ramstedt, Johan Svensson och Nina-Katri Gustafsson har bidragit med artiklar i ett projekt om gränshandeln med alkohol i Norden och Mats Ramstedt har ingått i en nordisk forskargrupp som studerat kostnader för narkotika i samhället.

Tema 2: Alkohol- och narkotikapolitik

Inom detta tema studeras och analyseras alkohol- och narkotikapolitikens grunder, dess konkreta utformning och genomförande samt vilka effekter och konsekvenser som kan kopplas till den. Forskningen inom temat omfattar såväl diskursiva studier som empiriska studier av specifika alkohol- och narkotikapolitiska insatser. Flera studier ingår också i internationella forskningsprojekt eller har ett internationellt komparativt perspektiv. Temat leds av professorerna Börje Olsson och Jukka Törrönen.

Under 2008 har ett antal studier och analyser inom temat påbörjats, varav en del är direkt kopplade till det nya ExIn-programmet. Docent Maria Abrahamsson, som anställdes på en av de två post doc-tjänster som tillsatts under året, avslutade insamlingen av självbiografier och dagböcker rörande alkohol som genomförts i samarbete med Nordiska Museet. Josefin Bernhardsson antogs som doktorand inom ramen för samma programstöd och påbörjade sitt avhandlingsarbete om vilken betydelse alkohol och berusning tillskrivs i olika maktrelationer och konstruktioner av sociala kategorier som kön, klass, sexualitet och etnicitet, samt hur dessa relationer/ konstruktioner har förändrats sedan 1960 – talet. Data till avhandlingen kommer bland annat att samlas in genom fokusgruppsintervjuer och studier av mediedebatter och veckotidningar för kvinnor och män.

Inom ramen för programstödet "*Women, health and drugs*" har konkreta analyser påbörjats av hur olika delar av samhället uppfattar, definierar och hanterar kvinnors alkohol- och drogbruk i relation till hälsa. FD Alexandra Bogren erhöll den pos doc-tjänst som ryms inom projektet "*Alkoholkultur i förändring*" har påbörjat analyser av hur rus, sexuell utlevelse och genus hänger ihop i svensk alkoholkultur. Delstudien syftar också till att analysera om och hur biologi (t.ex. biologins roll i sexuell reproduktion) används som argument för hårdare bedömningar av kvinnors alkoholkonsumtion.

Under året genomfördes omfattande datainsamlingar inom ramen för en utvärdering av ett antal alkoholpreventiva insatser som syftar till att minska riskbruk av alkohol bland anställda på tre företag samt förbättra chefernas arbetssätt och rutiner i alkoholrelaterade frågor på arbetsplatsen. Studien syftar dessutom till att identifiera de eventuella faktorer eller omständigheter som underlättar eller försvårar ett alkoholpreventivt arbete med arbetslivet som arena. Studien genomförs av Mimmi Eriksson som ett doktorandprojekt.

Forskare kopplade till tema 2 deltog också i en del internationella samarbetsprojekt. Under året erhöll en europeisk forskargrupp inkluderande professor Börje Olsson och FD Jenny Cisneros Örnberg från SoRAD ett stort EU-anslag. Det s.k. ”*AMPHORA-projektet*” kommer bl.a. att analysera införandet och effekterna av en rad alkoholpolitiska åtgärder i europeiska länder, samt ekonomiska, sociala och kulturella faktorer som kan påverka alkoholkonsumtion och relaterade skador. Inom ramen för projektet ”*Alkoholkultur i förändring*”, lett av professor Jukka Törrönen, genomförs ett antal jämförelser med framför allt Finland som belyser hur alkoholens roll förändrats. Det nordiska ”*Restaurangprojektet*” avslutades med en större publikation utgiven av Nordiska nämnden för alkohol- och drogforskning (NAD) med Börje Olsson och Jukka Törrönen som redaktörer (*PUB's, Restaurants and Young Adults' Drinking Cultures in the Nordic Countries*), medan Sharon Rödner, Börje Olsson och Robin Room var redaktörer för en stor europeisk monografi i två volymer om totalt 700 sidor utgiven av European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (EMCDDA) (*A cannabis reader: global issues and local experiences*).

Forskare på SoRAD publicerade under året ett tjugotal artiklar, böcker och bokkapitel med anknytning till tema 2 samt genomförde ett tiotal presentationer av papers på olika internationella konferenser.

Tema 3: Missbruk och beroende – samhällsreaktioner, behandling, återhämtningsprocesser

Inom detta tema bedrivs (a) analyser av samhällsliga definitioner av och reaktioner på olika slag av missbruk och beroende och hur dessa förändrats över tid; (b) socieologiska studier av hjälpsystemet och dess olika delar; samt (c) studier av återhämtningsprocesser från missbruk och beroende och av individuella och kontextuella förutsättningar för dessa. Frågor som aktuellt behandlas inom temat är bland annat: (i) hjälpsystemets historiska utveckling samt förklaringar till och konsekvenser av olika förändringar i detta; (ii) rekrytering till och konsekvenser för brukarna av olika former av missbrukarvård; (iii) hur individer och grupper med olika slag av missbruk och beroende själva hanterar sina problem och vad som gynnar respektive motverkar återhämtning; (iv) hur gränsen mellan ”bruk” och ”missbruk” dras i olika sammanhang och vad som styr lekmäns och professionellas bemötande av människor som uppfattas som missbrukare. Metodmässigt inrymmer temats forskning såväl longitudinella och andra kvantitativa studier, som kvalitativa analyser i form av t.ex. diskursanalys, narrativ analys och fokusgruppsintervjuer. En genomgående ambition är att anlägga ett komparativt perspektiv. Ansvariga för temat är professor Jan Blomqvist och gästprofessor Kerstin Stenius.

Totalt bedriver ett tiotal forskare vid SoRAD f.n. forskning som helt eller delvis anknyter till Tema 3. Under året har vidare en forskartjänst på 2 x 2 år samt en doktorandtjänst med anknytning till temat inrättats inom ramen för SoRADs Centre of Excellence-program. Dessutom har, i samarbete med tema 1, en doktorandtjänst inrättats inom ramen för programmet (*”Kvinnor, hälsa och rusmedelsbruk”*). Ett knappt tiotal artiklar, rapporter och böcker med anknytning till temat har publicerats under året.

Forskare inom temat har också i hög grad varit engagerade i vad som brukar kallas universitetets ”tredje uppgift”. Bl.a. har Jan Blomqvist under året deltagit som föreläsare vid olika konferenser och temadagar som diskuterat möjligheter och problem när det gäller att ”evidensbasera” missbrukarvården. Arrangörer för sådana evenemang har varit bl.a. Socialdepartementet, föreningen Forskning i socialt arbete (Forsa), Länsstyrelsen i Göteborg, Växjö universitet, RFMA, Projektet Riktlinjer i samverkan (Västra Götalandsregionen), och Föreningen Sveriges Socialchefer. Flera av forskarna inom temat har också undervisat på grund- och mastersnivå vid olika granninstitutioner.

Slutligen kan nämnas att flera av de projekt som bedrivs inom temat på olika sätt ingår i internationella samarbeten. I ett historiskt projekt (Stenius m.fl.) jämförs t.ex. den lokala missbrukarvårdens utveckling i Sverige och Finland. Ett par andra större projekt med inriktning på lekmäns och professionellas synsätt på och uppfattningar om olika slag av missbruk (Blomqvist samt doktorand Eva Samuelsson) ingår i ett internationellt samarbete (*“Images of addiction”*) baserat i Finland och med deltagare från Finland, Sverige, Tyskland, Ryssland, Frankrike och Kanada, något som ger goda möjligheter till internationella jämförelser.

Bilaga 1 OBS! Nedanstående gäller tidigare år – ny delas ut på mötet!

Budget

Beviljade forskningsmedel 2007

Fakultetsmedel (Stockholms universitet)	2 700 000
Basstöd (FAS)	3 394 500
Monitoringprojekt (RK)	4 070 000
Center of Excellence (FAS)	1 605 500
Post-doc Mats Ramstedt, (FAS)	*
Alkohol i öst (FAS)	885 000
SONAD nätverk (FAS)	136 000
Effects of major changes in ... (NIAAA)	1 870 000
Alcohol consumption & mortality (NIAAA)	715 479
Lokal missbrukarvårdspolitik (SiS)	143 000
Utvärdering av vårdkedjeprojektet (SiS)	159 335
Komparativ studie, Sverige-Californien (SIS)	600 000
Efterbehandling (SRA)	130 000
Vad är vård? (FAS)	816 666
Sprutbytesprogrammet (MOB)	150 000
Alkohol- & drogförebyggande insatser...(StoStad)	224 740
Alkoholprevention i arbetslivet (IOGT)	576 959
More Treat (EU)	426 000
Studie om bedömningsinstruments användning (SOS)	140 000
Uppföljning samordnare (Alkoholkommittén)	150 000
5-årsuppföljning (BCS)	412 000
Utvärdering samordnare (Länsstyrelsen)	150 000
Utvärdering samordnare (SOS)	150 000
Internet and poker (FHI)	450 450
Alkohol & informell social kontroll...(SRA)	80 000
Changes I culture (NAD)	150 000
Färingsöprojektet (FAS)	951 955
Alkoholproblem, hjälperfarenheter & förändring. (FAS)	335 394
Individen i fokus (StoStad)	200 979
5-årsuppföljning (StoStad)	200 000
Work-shop (VR)	50 000
Rehabiliteringens sociala context (VR)	230 159
Analys av data (BCS)	110 000
Försvarsmaktens drogpreventiva verksamhet (FM)	125 189
* fortsatt arbete med medel från föregående år	
Totalt	22 288 326

Finansiärer, 2007

FAS: *Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap*, Swedish Council for Working Life and Social Research

RK: *Regeringskansliet, Socialdepartementet*

FHI: *Statens folkhälsoinstitut*, National Public Health Institute

Fm: *Försvarsmakten*, Swedish Armed Forces

MOB: *Mobilisering mot narkotika*, National Drug Policy Coordinator

NIAAA: *U.S. National Institute on Alcohol Abuse and Alcoholism*, National Institutes of Health

SiS: *Statens institutionsstyrelse*, National Board of Institutional Care

BCS: *Beroendecentrum*

VR: *Vetenskapsrådet*

NAD: *Nordic Council for Alcohol & Drug Research*

SOS: *Socialstyrelsen*

Bokslut 2007

INTÄKTER	
Fakultetsanslag (SU)	2 709 764
Basbidrag (FAS)	3 394 500
Övriga externa bidrag	12 863 593
Övriga externa intäkter	1 493 374
Interna intäkter	4 086 268
SUMMA INTÄKTER	24 547 499
KOSTNADER	
Personalkostnader	10 594 242
Lokalkostnader	1 924 948
Övriga driftkostnader*	4 446 175
Overheadfaktura (SU)	2 282 844
Avlyft	4 067 908
SUMMA KOSTNADER	23 542 604
Överskott	1 004 895

* Inkluderar 3 532 349 för konsultarvode för fältundersökningar

Bilaga 2

Styrelse

SoRAD leds av en extern styrelse och en föreståndare. Styrelsen har under 2008 bestått av:
Professor Rune Premfors, styrelsens ordförande, Score, Stockholms universitet
Professor Anders Bergmark, Socialt arbete, Stockholms universitet
Universitetslektor Gunnel Hensing, Avd för socialmedicin, Göteborgs universitet
Lektor Leili Laanemets, Hälsa och samhälle, Malmö högskola
F.d. överdirektör Jakob Lindberg
Professor Thor Norström, SOFI, Stockholms universitet
F.d. riksdagsledamot Gabriel Romanus
Professor Börje Olsson, SoRAD, Stockholms universitet
Doktorand Jonas Landberg, personalrepresentant SoRAD, Stockholms universitet

Bilaga 3. Publikationer av SoRAD-medarbetare 2008 (ur OPUS)

Bok

A Cannabis Reader: Global Issues and Local Experiences – Perspectives on Cannabis Controversies : Treatment and Regulation in Europe. vol.1, Rødner Sznitman, Sharon; Olsson, B; Room, R; ; . - Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities., 2008 - (EMCCDA Monograph series; 8)

A Cannabis Reader: Global Issues and Local Experiences – Perspectives on Cannabis Controversies: Treatment and Regulation in Europe. vol.2, Rødner Sznitman, Sharon; Olsson, Börje; Room, Robin; ; . - Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities., 2008 - (EMCCDA Monograph series; 8)

Publishing Addiction Science. A guide for the perplexed. 2nd Edition, Babor, Thomas; Stenius, Kerstin; Savva, Susan; O'Reilly, Jean; . - ISAJE & SSA: London, 2008

Painting the Town Red : Pubs, restaurants and young adults' drinking cultures in the Nordic countries, Olsson, Börje; Törrönen, Jukka; ; . - NAD publication 51, 2008 - (NAD publication, ISSN 0359-7024; 51)

Kapitel i bok eller del av bok

Abrahamson, Maria, Unga kvinnors och män skilda världar i berättelser om alkohol, våld och rädsla för våld. // Berättelser om olika världar – Narrativa perspektiv i socialt arbete, Larsson, Sam; Lilja, John; Sjöblom, Yvonne (ed.). - 2008

Eriksson, Antonina, Newspapers' portrayal of alcohol licensing policy in Swedish restaurants. // Painting the town red. : Pubs, restaurants and young adults' drinking cultures in the Nordic countries., Olsson, Börje; Törrönen, Jukka (ed.). - 2008. - S. 173-190

Room, R; Tigerstedt, C, Nordic alcohol policies and the welfare state. // The Nordic Experience: Welfare States and Public Health (NEWS)., Lundborg, O; Yngwe, M.Å; Stjärne, M.K; Bjöek, L; Fritzell, J (ed.). - 2008. - S. 141-152

Room, R, The public health significance of cannabis in the spectrum of psychoactive substances. // A Cannabis Reader: Global Issues and Local Experiences – Perspectives on Cannabis Controversies : Treatment and Regulation in Europe. Vol. 2, Rødner Sznitman, s; Olsson, B; Room, R (ed.). - 2008. - S. 143-154 - (EMCCDA Monograph series; 8)

Babor, T; Stenius, Kerstin, Addiction publishing and the meaning of (scientific) life. // Addiction Science. A guide for the perplexed. 2nd Edition., Babor, Thomas; Stenius, Kerstin; Savva, Susan; O'Reilly, Jean (ed.). - 2008. - S. 213-222

Mc Govern, T; Stenius, Kerstin; Babor, T, The road to paradise: Moral reasoning in addiction publishing. // Publishing Addiction Science. A guide for the perplexed. 2nd Edition., Babor, Thomas; Stenius, Kerstin; Savva, Susan; O'Reilly, Jean (ed.). - 2008. - S. 172-189

Stenius, Kerstin et al. , How to write publishable qualitative research. // Publishing Addiction Science. A guide for the perplexed. 2nd Edition., Babor, Tomas; Stenius, Kerstin (ed.). - 2008. - S. 82-97

Stenius, Kerstin et al. , Beyond the Anglo-American world: Advice for researchers from developing and non-English-speaking countries.. // Publishing Addiction Science. A guide for the perplexed. 2nd Edition., Babor, Thomas; Stenius, Kerstin (ed.). - 2008. - S. 37-49

West, R; Stenius, Kerstin, Use and abuse of citations. // Publishing Addiction Science. A guide for the perplexed. 2nd Edition., Babor, Thomas; Stenius, Kerstin (ed.). - 2008. - S. 98-109

Romelsjö, A; Bendtsen, P, Att förebygga riskbruk av alkohol och alkoholrelaterade problem. // Preventiv medicin, Orth-Gomér, K; Perski, A (ed.). - 2008

Edman, Johan, Lösdrivarlagen och den samhällsfarliga lättjan. // Villkorandets politik : Fattigdomens premisser och samhällets åtgärder - då och nu, Swärd, Hans; Egerö, Marie-Anne (ed.). - 2008. - S. 131-143

Romelsjö, A, Socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning – en resa från Olofström till Karolinska Institutet. // Från teori och randomisering. - 2008. - S. 156-166

Ramstedt, Mats; Köhlhorn, Eckart, Alkoholkonsumtion och alkoholmissbruk i Sverige : – om variationer i tillgänglighet, totalkonsumtion och missbruk sedan 1965. // Nykterhet i rörelse : Nykterhetens och nykterhetsrörelsen utveckling efter 1970, Köhlhorn, Eckart; Lindgren, Åke (ed.). - 2008

Axelsson Sohlberg, Tove, Den skötsamme invandraren : Etnicitet och alkoholvanor i den svenska befolkningen. // Nykterhet i rörelse : Nykterhetens och Nykterhetsrörelsens utveckling efter 1970, Lindgren, Åke (ed.). - 2008. - S. 261-298

Köhlhorn, Eckart; Axelsson Sohlberg, Tove, En analys av abstinens och alkoholkonsumtion : Med sikte på de nyktra och kyrkliga sektorerna i befolkningen. // Nykterhet i rörelse : Nykterhetens och Nykterhetsrörelsens utveckling efter 1970, Lindgren, Åke (ed.). - 2008. - S. 67-136

Thomas, Peter; Sznitman Rödner, Sharon, Overview of Volume 2. // A Cannabis Reader: Global Issues and Local Experiences : Volume II, Sznitman Rödner, Sharon; Olsson, Börje; Room, Robin (ed.). - 2008. - S. xix-xxiii - (EMCDDA Monographs; 8)

Sznitman Rödner, Sharon, Cannabis treatment in Europe : A survey of services. // A Cannabis Reader: Global Issues and Local Experiences : Volume II, Sznitman Rödner, Sharon; Olsson, Börje; Room, Robin (ed.). - 2008. - S. 279-304 - (EMCDDA Monographs; 8)

Sznitman Rödner, Sharon; Olsson, Börje, Overview of Volume 1. // A Cannabis Reader: Global Issues and Local Experiences : Volume 1, Sznitman, Sharon; Olsson, Börje; Room, Robin (ed.). - 2008. - S. xvii-xxv - (EMCDDA Monographs; 8)

Olsson, Börje, Cannabis' role in drawing attention to 'the drug problem' in Sweden. // A Cannabis Reader: Global Issues and Local Experiences : Volume I, Sznitman Rödner, Sharon; Olsson, Börje; Room, Robin (ed.). - 2008. - S. 51-68 - (EMCDDA Monographs; 8)

Lenke, Leif, An analysis of the significance of supply and market factors for variations in European cannabis use. // A Cannabis Reader: Global Issues and Local Experiences : Volume I, Sznitman Rödner, Sharon; Olsson, Börje; Room, Robin (ed.). - 2008. - S. 291-299 - (EMCDDA Monographs; 8)

Room, R, In thinking about cannabis policy, what can be learned from alcohol and tobacco?. // A Cannabis Reader: Global Issues and Local Experiences – Perspectives on Cannabis Controversies : Treatment and Regulation in Europe. Vol. 1, Rödner Sznitman, S; Olsson, B; Room, R (ed.). - 2008. - S. 119-135 - (EMCCDA Monograph series; 8)

Törrönen, Jukka, Drinking habits as described in the pub and drinking diaries of young adults. // Painting the Town Red : Pubs, restaurants and young adults' drinking cultures in the Nordic countries, Olsson, Börje; Törrönen, Jukka (ed.). - 2008 - (NAD publication, ISSN 0359-7024; 51)

Lund, Ingeborg; Törrönen, Jukka; Olsson, Börje, Introduction. // Painting the Town Red : Pubs, restaurants and young adults' drinking cultures in the Nordic countries, Olsson, Börje; Törrönen, Jukka (ed.). - 2008 - (NAD publication, ISSN 0359-7024; 51)

Olsson, Börje; Törrönen, Jukka, Painting the Town Red : Concluding remarks. // Painting the Town Red : Pubs, restaurants and young adults' drinking cultures in the Nordic countries, Olsson, Börje; Törrönen, Jukka (ed.). - 2008 - (NAD publication, ISSN 0359-7024; 51)

Olsson, Börje, Staging our dreams – alcohol and restaurants as pleasurable identity-constructing symbols. // Painting the Town Red : Pubs, restaurants and young adults' drinking cultures in the Nordic countries, Olsson, Börje; Törrönen, Jukka (ed.). - 2008. - S. 119-133 - (NAD publication, ISSN 0359-7024; 51)

Artikel i tidskrift

Jarl, Johan et al. , The societal cost of alcohol consumption: an estimation of the economic and human cost including health effects in Sweden, 2002. // The European Journal of Health Economics. - 2008 (9) : 4, s. 311-416

Room, Robin; Gustafsson, Nina-Katri, The frequency of drinking in different sites in different Nordic areas, and the effects on it of changes in alcohol availability. // Nordic Studies on Alcohol and Drugs (NAT). - 2008 (25) : 4, s. 16

Mäkelä, Pia et al. , Changes in volume of drinking after changes in alcohol taxes and travellers' allowances : results from a panel study. // Addiction. - 2008 (103) : 2, s. 181-191

Stolerman, Ian; Stenius, Kerstin, Editorial: The language barrier and institutional provincialism in science. // Drug and Alcohol Dependence. - 2008 (92) : 1-3, s. 1-2

Cisneros Örnberg, Jenny; Ólafsdóttir, Hildigunnur, How to sell alcohol? Nordic alcohol monopolies in a changing epoch. // Nordic Studies on Alcohol and Drugs. - 2008 (25) , s. 129-153

Cisneros Örnberg, Jenny, The Europeanization of Swedish alcohol policy – the case of ECAS. // Journal of European Social Policy. - 2008 (18) : 4, s. 395–407

Storbjörk, Jessica; Room, Robin, The two worlds of alcohol problems : Who is in treatment and who is not?. // Addiction Research and Theory. - 2008 (16) : 1, s. 67-84

Stolerman, Ian; Stenius, Kerstin, The language barrier and institutional provincialism in science. (Editorial). // Drug and alcohol Dependence. - 2008 (92) , s. 1-2

Babor, Thomas; Stenius, Kerstin; Romelsjö, Anders, Alcohol and drug treatment systems in public health perspective: : mediators and moderators of population effects. // International Journal of Methods in Psychiatric Research 17(S1): S50-S59. - 2008 (17(S1)) , s. S50-S59

Stenius, Kerstin, Försvaret av folkhälsan som partsinlaga? (Ledare). // Nordisk alkohol- & narkotikatidskrift. - 2008 (25) : 1, s. 3-4

Stenius, Kerstin, Huzun or Nordic melancholy. Ledare.. // Nordic Studies on Alcohol and Drugs. - 2008 (25) : 2, s. 75-76

Kerstin, Stenius, Narkotikan utmanar fångvården. Ledare. // Nordisk alkohol- & narkotikatidskrift. - 2008 (25) : 3, s. 167-168

Stenius, Kerstin, Globalization. Ledare. // Nordic Studies on Alcohol and Drugs. - 2008 (25) : 4, s. 251-252

Stenius, Kerstin, Synliggör tvånget inom psykiatri! Ledare. // Nordisk alkohol- & narkotikatidskrift. - 2008 (25) : 5, s. 335-336

Stenius, Kerstin, Brief intervention: a multifaceted milestone in public health. Ledare.. // Nordic Studies on Alcohol and Drugs. - 2008 (25) : 6, s. 451-452

Room, R et al. , International regulation of alcohol.. // British Medical Journal. - 2008 (337) : nov 6

Tryggvesson, Kalle, The role of alcohol in the construction av a 'good' victim : the attribution of blame to male victims of violence. // International review of vitimology. - 2008 (15) : 1, s. 19-35

Taylor, B et al. , Low risk guidelines: from conjecture to evidence.. // American Journal of Epidemiology. - 2008 (168) : 10, s. 1119-25; response to commentary 1130-31.

Rehm, J; Room, R; B, Taylor, Method for moderation: Measuring lifetime risk of alcohol-attributable mortality as a basis for drinking guidelines.. // International Journal of Methods in Psychiatric Research. - 2008 (17) : 3, s. 141-151

Hall, W; Room, R, Should we recriminalize cannabis? The case against. // Canadian Journal of Psychiatry. - 2008 (53) : 12, s. 793-794

Hall, W; Room, R, Obstacles to a regulated cannabis market. // Canadian Journal of Psychiatry. - 2008 (53) : 12, s. 798

Room, R, Dealing with publication bias: two possible steps forward. // Drug & Alcohol Review. - 2008 (27) : 4, s. 343-344

Holmqvist, M et al. , Asking patients about their drinking. : A national survey among primary health care physicians and nurses in Sweden.. // Addictive Behaviors. - 2008 (33) , s. 301-314

Rundberg, J; Öjehagen, A; Romelsjö, A, Abstaining, occasional drinking and binge drinking in middle-aged women.. // Nordic Journal of Psychiatry. - 2008 (62) : 186-191

Norström, Thor; Ramstedt, Mats, Unregistered alcohol consumption and alcohol-related harm in Sweden, 2001-2005. // Nordic Studies on Alcohol and Drugs. - 2008 (25) : 2, s. 101-114

Ramstedt, Mats, Alcohol and fatal accidents in the United States : - a time series analysis for 1950-2002. // Accid Anal Prev. - 2008 (40) , s. 273-81

Landberg, Jonas, Alcohol and suicide in Eastern Europe. // Drug and Alcohol Review. - 2008 : 27, s. 361-373

Wallander, Lisa; Blomqvist, Jan, Modeling Ideal Treatment Recommendations: : A Factorial Survey of Swedish Social Workers' Ideal Recommendations of Inpatient or Outpatient Treatment for Problem Substance Users. // Journal of Social Service Research. - 2008

Artikel, recension

Room, R, "Belong's Haven: Recovery from alcohol and drug abuse within an Aboriginal Australian residential treatment centre" by Richard Chenhall. // Australian and New Zealand Journal of Public Health. - 2008 (32) : 1, s. 96

Rapport

Abrahamson, Maria; Tryggvesson, Kalle, Användning av bedömningsinstrument i missbrukarvården - en nationell kartläggning och fallstudier av två län. - Institutet för metoder i socialt arbete (IMS), Stockholm, 2008. - 91 s.

Room, R et al. , Cannabis Policy: Moving beyond Stalemate.. - Beckley Park, Oxford: Beckley Foundation, 2008

Norström, Thor; Ramstedt, Mats, Alkoholrelaterade problem - spelar det någon roll varifrån alkoholen kommer?. - SoRAD, Stockholm, 2008. - 30 s. - (SoRADs rapportserie, ISSN 1650-5441; 51)

Konferensbidrag

Storbjörk, Jessica, I gränslandet mellan delaktighet och tvång : en sammanfattning av klientstudien i Utvärderingen av Vårdkedjeprojektet (VKP). - 2008. - 44 s.

Cisneros Örnberg, Jenny, Escaping deadlock - alcohol policy-making in the EU. - 2008

Storbjörk, Jessica, Treatment entry pressures and self-choice in relation to 1-year outcome of a treatment system : Paper presented at the 34th Annual Alcohol Epidemiology Symposium of the Kettil Bruun Society for Social and Epidemiological Research on Alcohol (KBS). Victoria, Canada, june 2-6, 2008.. - 2008. - 26 s.

Edman, Johan, What's in a name? : Alcohol and drug treatment and the politics of confusion. - 2008. - 10 s.

Hall, W; Room, R, Is cannabis use a contributory cause of psychosis? If so, what are the implications for a risk classification of cannabis?. - 2008

Room, R, Risk and drinking: how to determine what to advise the population?. - 2008

Room, R, Culture and ethics in the relation of science and policy.. - 2008

Room, R, Culture and ethics in the relation of science and policy: the case of low-risk alcohol guidelines.. - 2008

Room, R, What works in reducing alcohol problems: the research evidence.. - 2008

Room, R, Ethical considerations in alcohol policies and decisions on them. - 2008

Room, R, Styles of analysis of GENACIS data: the relation between alcohol consumption and alcohol problems.. - 2008

Room, R, Thinking about measuring alcohol's harm to others. - 2008

Room, R, Drinking in Australia: Is it a cultural issue? Presentation. - 2008

Room, R, Advising the population about drinking and risk: intersections of science and customs.. - 2008

Room, R, What do the North American diary studies teach us about the role of drinking in risky sexuality?. - 2008

Room, R, Stigma, intoxication and addiction.. - 2008

Room, R; Rehm, J, Alcohol as disease.. - 2008

Room, R; Rehm, J, Alcohol as a risk factor: methodological considerations.. - 2008

Room, R, Society and addiction: what have we learnt?. - 2008

Room, R, Alcohol use in Indigenous Australia: a view in a wider frame. - 2008

- Room, R et al. , Cannabis policy: moving beyond stalemate.. - 2008
- Room, R, The risks of drinking: how to measure them, what guidelines to offer.. - 2008
- Room, R, Alcohol dependence in the WHO tradition. - 2008
- Room, R, Cultural and social implications of diagnosis: the WHO Applicability studies.. - 2008
- Room, R, Thinking globally and acting locally about alcohol problems. - 2008
- Rehm, J; Room, R, The Global Burden of Alcohol Misuse: New Epidemiological Data. - 2008
- Room, R, Drugs, legal and illegal: policy options.. - 2008
- Room, R, Drinking and intoxication: The market, norms and regulation. - 2008
- Room, R, Intoxication and temperance: contesting themes in Australian social history.. - 2008
- Romelsjö, A, Changes in substitution treatment of opiate abuse in Sweden.. - 2008
- Romelsjö, A; Rossow, I, Does the prevention paradox apply for young people. - 2008
- Romelsjö, A, Alkohol och skador. - 2008
- Tryggvesson, Kalle, Att köpa frihet på flaska: Om alkohol som orsak och ursäkt för våld. // Våld i välfärdsland : SOcialtjänstforum-ett möte mellan forskning och socialtjänst.. - 2008
- Svensson, Johan, Travelers' import to Sweden during the beginning of the 21st century : Do those who privately import alcohol drink more or have different patterns of drinking than those who do not?. - 2008
- Romelsjö, A; Engdahl, B, Evaluation of local alcohol and drug prevention in Sweden, and Stockholm – impact on use?. // Föredrag vid EU-konferensen “Building capacity for change” april, 2008.. - 2008
- Ramstedt, Mats; Gustafsson, Nina-Katri, Increasing traveller's allowances in Sweden – how did it affect private imports and recorded sales?. - 2008
- Ramstedt, Mats; Gustafsson, Nina-Katri, Increasing traveller's allowances in Sweden – how did it affect travellers's imports and Systembolaget sales?. - 2008. - 11 s.
- Ramstedt, Mats, Alkoholkonsumtion bland äldre svenskar- vad vet vi?. - 2008
- Ramstedt, Mats, Hur ser svenskarnas alkoholkonsumtion och inköpsvanor ut? : en presentation av SoRADs Monitorstudie. - 2008
- Ramstedt, Mats, Nuläget för svenskarnas alkoholvanor. - 2008

Ramstedt, Mats; Axelsson Sohlberg, Tove, To what extent are travelling and alcohol purchases underreported in general population surveys? : - a comparison of self-reports with recorded data. - 2008. - 10 s.

Törrönen, Jukka; Maunu, Antti, Sociability, self and diaries : How young adults reflect and regulate their intoxication-oriented drinking?. // KETTIL BRUUN SOCIETY. Social and epidemiological research on alcohol. - 2008

Törrönen, Jukka; Tigerstedt, Christoffer, Socialisation into cultural forms of drinking in Finland : A qualitative analysis of different age groups' retrospections. // KETTIL BRUUN SOCIETY. Social and epidemiological research on alcohol. - 2008

Landberg, Jonas, Alcohol and the experience of adverse consequences analyses of self-reported data from Poland and the Baltic countries : Paper presented at the 34th Annual Alcohol Epidemiology Symposium of the Kettil Bruun Society (KBS 2008) in Victoria, June 2-6, 2008.. - 2008

Blomqvist, Jan, "Vägar ut ur missbruk och beroende – med och utan behandling". - 2008

Blomqvist, Jan, "Mötet mellan forskning och praktik – går det att hitta en balans?". - 2008

Ramstedt, Mats, Höjda införselkvoter för alkohol : –hur påverkades resandeförsel och Systembolagets försäljning?. - 2008

Blomqvist, Jan, Mot en bättre missbrukarvård? Om några aktuella utmaningar för hjälpsystemet. - 2008

Blomqvist, Jan, Metodens roll i mötet med klienten. - 2008

Blomqvist, Jan, Om historiska tendenser och aktuella utmaningar vad gäller samhällets insatser för människor med missbruksproblem. - 2008

Blomqvist, Jan, Mötet mellan forskning och praktik – går det att hitta en balans?. - 2008

Blomqvist, Jan, Mot en evidensbaserad missbrukarvård? Problem och möjligheter. - 2008

Blomqvist, Jan, The encounter between research and practice. Swedish addiction care as an example. - 2008

Blomqvist, Jan, Nationella riktlinjer för missbrukarvården – problem och möjligheter. - 2008

Törrönen, Jukka; Juslin, Inka, Alkoholi naistenlehtien mainnossa 1960-luvulta tähän päivään (Alcohol in the advertisements of woman magazines from 1960s up to now. // Sosiologipäivät Lapin Yliopistossa (Conference on sociology in the University of Lapland 27-28.3.2008). - 2008

Blomqvist, Jan, Is it really more treatment or 'better methods' that we need?. - 2008

Blomqvist, Jan, Vägar ut ur missbruket – med och utan behandling. Om vetenskaplig och annan kunskap och om aktuella utmaningar för missbrukarvården. - 2008